

PERESWETOFF-MORATH, CARL AXEL

**Motion rörande judarne, väckt hos höglofl.
ridderskapet och adeln vid riksdagen 1828; af
P. Morath ... Stockholm, Bernh. M. Bredberg,
1829.**

Stockholm
1829 :

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

20
MOTION

rörande

J U D A R N E,

väckt hos

Höglofl. Ridderskapet och Adeln

vid Riksdagen 1828;

af

P. Morath,

Öfverste.

STOCKHOLM,
BERNH. M. BREDBERG, 1829.

7828

21

NOTION

1845

300 DARS

1845

THE BANK OF ENGLAND

IN LONDON

1845

1845

STOCKHOLM

THE BANK OF ENGLAND

Efter låfång väntan, att, öfver ett ämne af det högsta allmänna interesse, höra från detta rum höjas någon mera van och mäktig röst än min, har jag, ehuru med underlägsna krafter, likväl med uppsåtets renhet och viljans fasthet för det rätta, ur skuggan af min politiska obetydlighet, dristat framstå, för att i medborglighetens namn på detta ämne kalla den lagstiftande medborgarens uppmärksamhet. — Med känslor af oro och farhåga måste jag säga det, länge har det väckt alla om Fäderneslandets ställning upplystas, alla för dess sanna väl nitälskandes, alla redligas förundran; att se den lagstiftande och polis-makten så till sägande tillsluta ögat för ett visst inre politiskt missförhållande, hvars afhjelpande kräfver de på en gång kraftigaste och skyndsammaste åtgärder: det är

nemligen fråga om ett *visst förbiseende*, om ej ett *öfverseende*, vid tillämpningen af den första, heligaste grundsatsen för all stats-inrättning.

Sedan längre tid tillbaka, hafva i vårt land tid efter annan inflyttat individer af ett fremmande folk, med fremmande lynne, fremmande seder, fremmande religions- och moralbegrepp, af hvilka de, i sina transaktioner med landets kristna inbyggare, ej förpligtas att iakttaga, jag säger icke den kristna, men den allmänna moralens föreskrifter. I allmänhet endast varu-prånglare, penninge-vinglare och ockrare, har detta folk, — till lefnads- och handlings-sätt, till moral och tros-lära, utgörande en serskilt stat i staten, — alltsedan dess första inflyttning i Riket, öfverhufvud idkat den på en gång skamligaste, och det enskilda välståndet mest undergräfvande handtering — procenteri, och, i mån af sitt antal och sin tillväxt i förmögenhet, på det allmänna öfvat ett mer eller mindre kännbart, förstörande inflytande.

I denna tafla, mina Herrar, hvem igenkänner ej *Judarna*? — Teckningen, torde man säga, är mörk. Ja, i sanning, den är det, men icke öfverdrifven; ty, hvilket är väl det stånd, den embetsmannakorps, den näringsgren, som ej inom sig räknat tusentals afsigkomna, om ej rent af till tiggarsstafven bragta medlemmar, offer för med detta folk iråkade penningevinglerier? Hur mången fordom välmående familj, hur mången aktningvärd, tillförne lycklig, oberoende husfader på sådant sätt bragt i beroende och armod! Hur mången väl danad yngling, sina föräldrars hopp och stolthet, har ej, på sådant sätt föräldrahoppet och fäderneslandet undanryckt, fått köpa den bittra, fruktlösa erfarenheten af en förspild ungdom, jemte den förskräckliga utsigten af en mörk och hotande framtid! — Men fulländom ej denna med färger af blod uppdragna teckning: den är, å ena sidan, vanärans, å den andra, obetänksamhetens, förvillens, ångrens och förtviflans — föraktade, förskjutna offer för den kalla, beräkande egennyttan, listen, bedrägeriet och trolös-

heten. Öfver de bedragna kastom medlidsamt för-
gätenhetens försonande slöja — det är en mensk-
ligheten aftvungen gärd åt den olycklige — ;
men glömmom ej hennes dyrbara rätt, hennes
ovilkorliga pligt att, till lidandets afhjelpande
eller minskning, afslöja orsakerna. Ja, mina
Herrar, afslöjom dem, afslöjom hufvud-figurerna
i taflan, i hvars bakgrund stå med omisskänne-
liga drag — *Judarna*.

Betraktade såsom ett folk, väcka *Judarna*
mitt medlidande, — och att angripa den olyck-
lige är icke ädelt; men fäderneslandets, alla be-
tänkligheter öfvervägande, stora interesse upp-
manar mig att mot hvarandra väga två och en
half million medborgares, och några tusen, an-
nat än från synpunkten af en allmän mennisko-
kärlek sedda, för mig likgiltiga, individers rät-
tigheter och fördelar. Det är sålunda mina, ge-
nom *Judarnas* oerhörda, alla gränser öfversti-
gande vinnings-lystnad och prejeri, i armod och
elände försänkta landsmäns, för mig vida heli-
gare sak jag här förfäktar emot *Judarna*.

Till försvar för detta folk, eller rättare för dess industri-system, har, under förebärande af den allmänna mennisko-kärlekens fordringar, åtskilligt blifvit anfördt. Låtom oss i ordning upptaga samt besvara dessa punkter.

1:o *Har man invändt att, om inga Judar finnes i landet, det ifrågavarande förhållandet blefve enahanda, emedan de Kristna Judarna nog skulle veta att till alla delar uppfylla de förras plats. — Men till en början är detta endast en hypotes; ty, ehuru vi med blygd måste bekänna, att, i vårt fädernesland, liksom annorstädes, en del statsborgare finnas, nog äreförgätna att drifva procenteri-handtverket, är jag dock fullkomligt öfvertygad att den moraliska förnedring, detsamma förutsätter, ibland svenska folket icke till den grad gripit omkring sig som bland Judarna, och att dessutom den stämpel af förakt, hvarmed sådana, det svenska namnet ovärdiga, åt vanfrejden och begabberiet hemfallna vanbördingar i allmänna opinionen stå brännmärkta, för hvarje*

medborgare af den ringaste hederskänsla är nog afskräckande, för att, med all den retelse denna skändliga handtering för vinnings-lystnaden äger, träda i dessa, från den urgamla svenska ärans och redlighetens förbund utstötta affällingars fotspar. I öfrigt, hur kunna väl brott och missbruk lemnas ohejdade och onäpsta, för det man *förmodar* att de ej kunna utrotas?

2:o Har man sagt, att *Judarna i allmänhet icke äro de egentliga procentarne, utan endast bära skylten, endast äro synliga agenter för osynliga principaler.* — Må så vara; ty faktiskt kunna vi ej bestrida tillvarelsen af detta dubbla moraliska förderf, af förhärdelse och feghet; men äfven i detta fall, äro de ju det ondas verktyg och befrämjare, hvilka böra undanrödjas, på det verket, i brist af handtlangare, om möjligt, må afstanna. Ja, aflägsnom dessa skamliga tjenste-andar för den nedriga egennytan, som, med förkastelsens brännmärke på sin panna, är nog fräck att trotsa föraktet, och, med

förbitna läppar, gäckar svedan, för att söka från sig ljuga det vederstyggliga ärret.

3:o Vill man påstå att, *vid inträffade konkurser bland kristna gäldenärer, de israëlitiska fordrings-egarne varit vida billigare än de kristna, och visat mera mensklighet och deltagande än dessa.* — Att sådant någon gång kunnat inträffa, vill man icke bestrida; ty hvarföre fränkänna vårt slägte hvarje gnista af en dygd, som måste utgöra ett af grunddragen i dess ädlare natur, en dygd, ej en gång okänd bland Kaffrerna och kannibalerna på nya Zee-land! Men emot dessa, utan tvifvel sällsynta exempel i procenteriets historia — ty icke inlåter sig Juden i någon penninge-transaktion, der ej fråga är om ocker — torde tusen af motsatt beskaffenhet kunna anföras. Vid ett sådant förhållande hafva utan tvifvel fordrings-egarna, sannolikt förut i det närmaste godtgjorda genom låne-summans kanske dubbla belopps utsättande på skuldsedeln, genom det på förhand gjorda procent-afdraget, samt under tiden skedda in-

betalningar, vid utöfningen af ett så beskaffadt barmhertighets-verk, endast afsett gäldenärens betalnings-oförmögenhet; ty vinnings-lystnaden är Judens första, enda rörelse-princip, hvarvid den till ingenting tjenande hämnden ej skäligen bör komma i beräkning.

Sluteligen, och

4:o *Har man ansett procenteriet, liksom många andra, hvarje statsinrättning vidlådande missbruk, för ett oundvikligt ondt, för hvilket hvarje menniska med sundt förnuft och öppna ögon kan taga sig till vara. — Under vissa förutsättanden må principen äga sin rättighet, ehuru den för närvarande fall visserligen icke har det. Ty, hvartill tjente väl polis-makten, om den ej, så vidt den förmådde, afvärjde det onda, skyddade för missbruk, och för den bevisligen stora hopen af icke seende, lättsinniga och förvillade, åtog sig ett behöfligt förmynderskap? — Att för ifrågavarande fall vilja göra en sådan grundsats tillämplig, förefaller mig som om man bland folket ville lössläppa en*

hop roflystna, giftiga skadedjur, och ropa:
"Vakten er."

Bilden må synas öfverspänd, men är dock enlig med förhållandet. Ja, mina Herrar, sådant är bevisligen förhållandet med Judarna, här, så väl som i hvarje annat land, der detta folk, på en jemförelsevis lägre trappa af civilisation, genom tydliga och bestämda lagar ej blifvit ålagdt att, med förmånerna af en mera vårdad, sedlig och intellektuel uppfostran, antaga ett mera tidsenligt skick; der inga tvingande, strängt handhafda polis-författningar lägga band på detta folks herrskande böjelse — vinningslystnaden, och sålunda nödsaka detsamma att i andra och hederliga yrken söka sin bergning.

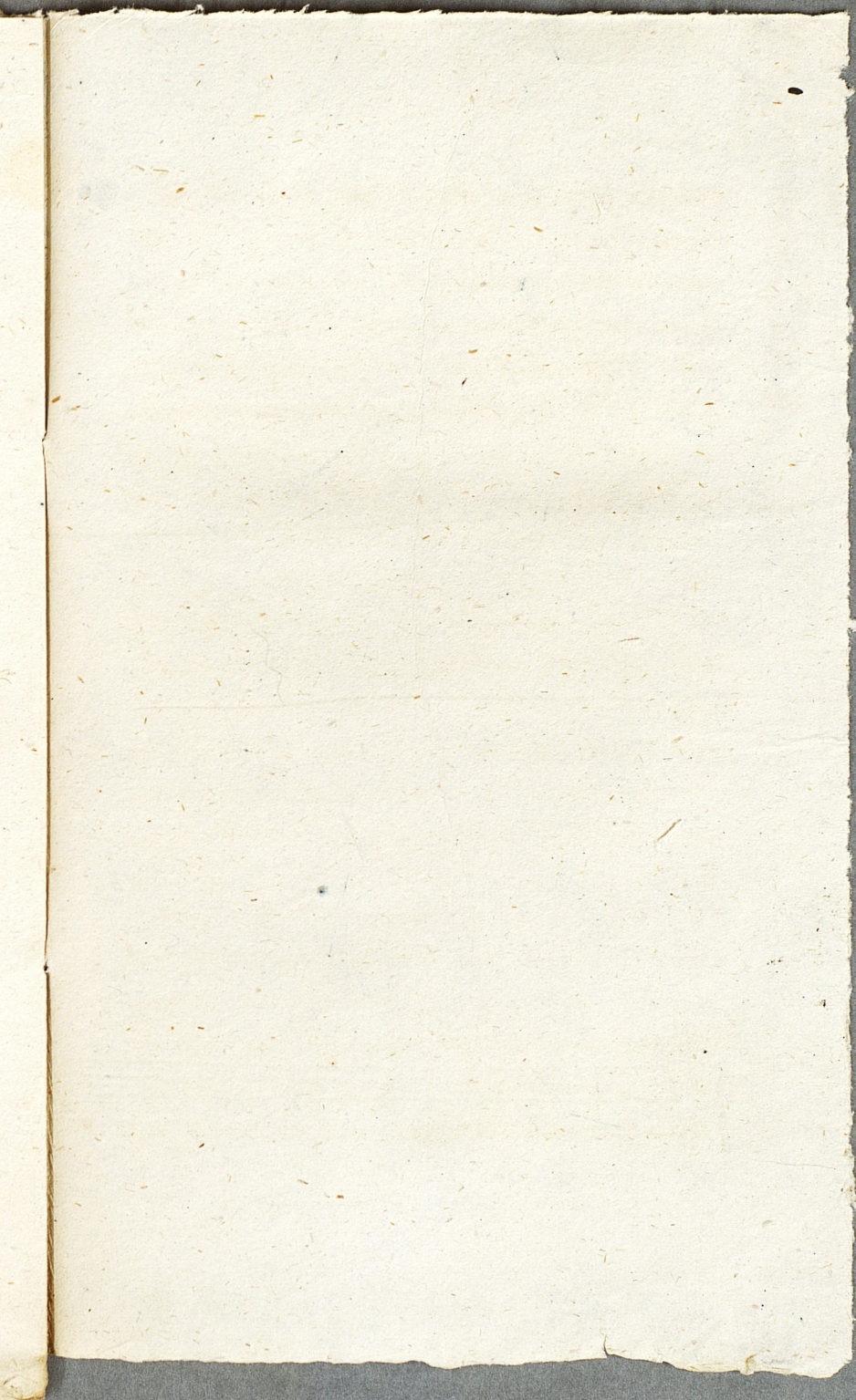
När man utan fördom betraktar detta, så tillsägande, nomadiska folk, som eger ingen stadig bosättning, idkar intet åkerbruk, intet handverk, men hufvudsakligen sysselsätter sig med varu-prångling och penninge-vingleri, samt,

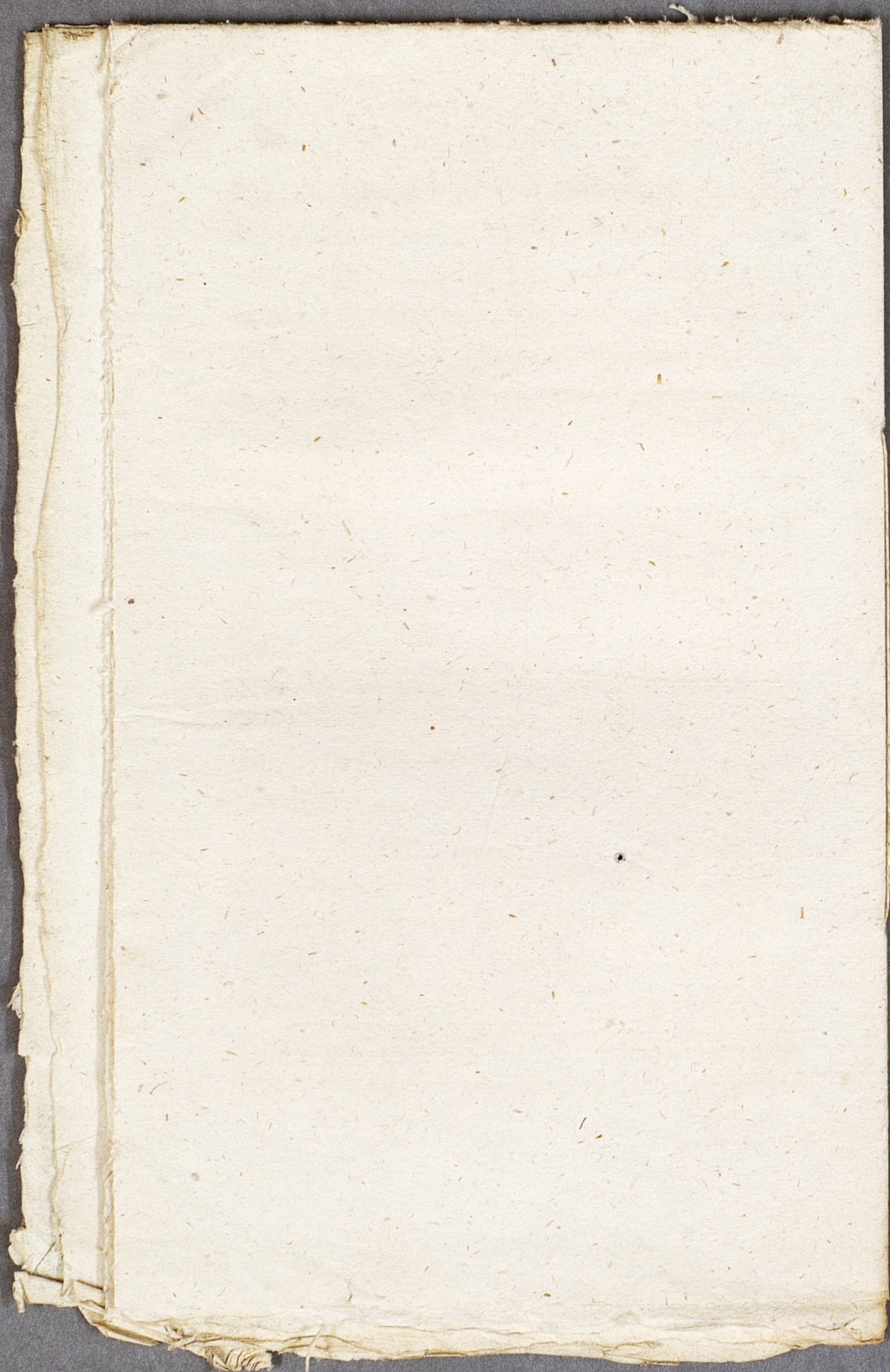
när det genom ocker eller falska bankrutter tillskansat sig ett visst oberoende, flyttar från det ena till det andra landet; när man vidare betraktar detta folk ur synpunkten af dess särskilda inre polis-författning, dess särskilda seder, moral- och tros-begrepp, den deraf följande fientliga sinnes-stämning samt aflägsenhet, hvaripennninge-vingleriet oberäknadt, detsamma befinner sig i anseende till landets kristna invånare, — kan man ej undgå att inse att, i ett så beskaffadt förhållande, för dess egen del ingen moralisk förbättring är tänkbar, lika litet som dess vistande i landet kan tillskynda det senare någon båtнад, eller någon antaglig borgen dess styrelse gifvas för uppfyllandet af åtagna medborgare-förbindelser.

Med stöd af så beskaffade, ojäfaktiga bevis af Judarnas bristande medborglighet, frågas, "i kraft af hvilka rättigheter de såsom medborgare kunna anses?" — Emedan den sålunda utredda frågans besvarande ej synes fordra långvarig öfverläggning, hörom stats-rättens för all

samfunds-inrättning första, oestergifliga bud!
Det lyder: — *det helas bestånd, hvilande på
alla stats-medlemmarnas, till detta ändamål för-
enade och medverkande, samt detta bud under-
ordnade, viljor. De, hvilka annorlunda vilja,
frånträde förbundet.*

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

www.books2ebooks.eu